

בושנה באיצטדיון

שאר העמים נחותים וכוויים. איך יכולים לדור בכפיפה אחת פאשיזם שמי ופאשיזם אנטישמי פאשיזם גרמני ופאשיזם צרפתי. פאשיזם לבן ופאשיזם שחור?

ההגיון אומר — אייפער. אבל מה להגיון ולפאשיזם? הנה כי כן: זה עתה הוכרע בארצות-הברית מישפטי-דיבה, שהגיש ביטאון ימני-קיצוני אחד נגד ביטאון ימני-קיצוני שני לפני 15 שנים. תוך כדי בירור מישפט ארוך זה התגלו כל מיני עובדות מעניינות.

למשל: שיש קשר בין הליגה להגנה יהודית של מאיר כהנא (אז) ובין אגודת ג'ון ברץ'.

כדי להבין את האבסורד שבדבר, צריכים לדעת מה טיבה של אגודה זו. ג'ון ברץ' היה סוכן-ביון אמריקאי, הרפתקן שאבד בסין האדומה מבלי להשאיר אחריו עיקבות. מסביב לזיכרו נוצר מיתוס לאומני-קנאי, וזה הוליד את אגודת ג'ון ברץ' — אחת האגודות הקיצוניות ביותר של הימין המטרופ. האומני והגזעני האמריקאי. הוא גם אנטי-כריטי וגם אנטי-שמי בטבע מהותו.

כהנא, הגיון היהודי, וחסיד ג'ון ברץ', הגיון האנטישמי היילכו שניים יחדיו. בלתי אם נועדו? ועוד איך? זאב פאשיסטיים וככש פאשיסטיים יכולים לגור יחדיו, לפחות עד לשעת הארוחה.

הבריחה-המושבעים קבע כי הביטאון הנתבע, ליברטי לובי («שדולת החרות»), לא התחייב בהוצאת לטון-הרע, כאשר אמר על הביטאון התובע, נשיונל רוויו («הביטאון הלאומי») ששיתף פעולה עם אגודת ג'ון ברץ' ועם מאיר כהנא. לעומת זאת הרשיע את הביטאון הנתבע בהוצאת-דיבה, על כי טען שהתובע שיתף פעולה עם לינקולן רוקוול, מייסד המפלגה הנאצית האמריקאית, שמת בינתיים.

מי חסר בתעוזה הזאת של הימין הקנאי? נכון: הליגה נגד השמצה של בני-ברית. שהיא מעין גסטאפו רוחני של המיסד היהודי האמריקאי, לדיכוי כל גילוי של ביקורת יהודית ולא-יהודית, ובכלל זה ביקורת מצד תנועות-השלום הישראליות.

השופט ג'ון קבע במישפט קודם, כי הביטאון הימני ב' (ליברטי לובי) השמיץ את הביטאון הימני א' (נשיונל רוויו) כשכתב שזה «מעודד סטיימין תוקפניים לבצע מעשים מגונים בילדינו», וכך שהוא ממש כביטאון של הליגה נגד השמצה של בני-ברית.

כפי שאמר מרכס ואנגלס (כמעט): «פאשיסטי כל העולם — התאחדו! אין לכם מה להפסיד מלבד הכלים שבהם אתם מתכוונים לכבול את עמיכם. יש לכם עולם שלם לזכות בו.»

קומנדו במיאמי

שאלתי את דליה לביא, אבל היא לא ידעה מה מתרחש במיאמי-ביץ'. היא גרה במרחק של כמה קילומטרים משם, בסביבה הרבה-הרבה יותר-אלגנטית.

מיאמי-ביץ' היא הרצועה הארוכה ביותר שפת-האוקיינוס בפלורידה, שאמרים עליה שהיא תלאי-ביברית. לשם היו שולחות המישפחות היהודיות בצפון את הוריהן הוקנים, כדי שיתחממו בשמש ולא יפריעו לצעירים. העיר שקעה בהדרגה.

עכשיו, כך אמרים, יש התחדשות. באים לשם הרבה קובאים צעירים, אנטי-בוהימה ההופכים את המקום לאזור מבוקש יותר, וגם סתם זוגות צעירים השואפים להגיע לצמרת, והמסתפקים בינתיים בבתים ווליים יותר.

מדוע זה מעניין אותי? מפני שיש שם מערכת-ביחירות על תפקיד ראש-העירייה, ושמות המועמדים משכו את תשומת-ליבי.

ראש-העירייה הוא אחד מלקום פרומברג, שמו אינו מלמד על מוצאו. אולי יהודי. אולי גרמני. אך שמות המתחרים על הכהונה מגלים יותר.

אחד המועמדים הוא אלכס דאוד, זהו שם ערבי, ובעליו הוא, מן הסתם, מהגר ממוצא לבנוני או פלסטיני. יריבו הוא רפאל הרמן, המציג את עצמו כ«פרוץ ואיש-קומנדו ישראלי לשעבר». השלישי הוא מל מנדלסון, שסיסמתו אינה פחות יהודית מאשר שמו: «אז די כבר!»

אם יש לי קוראים במיאמי-ביץ' (לכטה יש) — אנא, זואילו נא לדווח לי מי ניצח.

ההבדל הקטן

הבדיחה הבאה מתהלכת עכשיו במוסקווה:

מהו ההבדל בין החוקה הסוב' ייטית והחוקה האמריקאית?

החוקה הסובייטית מבטיחה את חופש-הדיבור וחופש-ההתכנסות.

החוקה האמריקאית מבטיחה את החופש אחרי הדיבור והחופש אחר ההתכנסות.

חוק מן המתים והפצועים שנשארו פזורים בשטח. פה ושם גם הצטרפו אלינו בחורים מכל מיני יחידות, שתפסו מחסה ונשארו בודדים.

התחלנו לסגת באיטיות, תוך השבת איש, ובדרך אספנו פצועים. היה חם מאוד, לא נותרו לנו מים, הדרך היתה ארוכה ומתישה, והפצועים היו כברים.

היתה לי עוד צרה. בראשית המלחמה רכשתי מצלמה. היתה זאת מצלמה פרימיטיבית, דגם שהנפיק הצבא האיטלקי לחייליו במלחמת-העולם, אפשר היה לשחק בה כרוגל, מבלי שתנינוק, לא היה בה כמעט מה לכוון.

במשך כל המלחמה כתבתי רשימות ושלחתי אותן לפירסום בעיתון. אבל לא צילמתי. הפעם החלטתי לנסות ולצלם מהלך שלם של קרב, מתחילתו ועד סופו, וכך עשיתי.

צילמתי את הפלוגה הנערכת לקרב, את אוהלי-הסיירים שלנו בחולדה. את התור לאוכל, את היציאה במשוריינים, את המיקלע האחרון המשיב אש מבין השיחים, ועכשיו התחלתי לצלם את

הובלת הפצועים, ארבעה חיילים הנושאים אלונקה, ועליה פצועי קשה.

הרמתי את המצלמה הקטנה לעיניי, ואז פנה אליי אחד מארבעת החיילים בנערה: «תפסקי לצלם, יא ———, ותעזור לסחוב!»

הפנים האלה, האומרות את המלים האלה, הונצחו בתצלום. מדי פעם, כשאני עובר על תצלומים ישנים, אני נתקל בפנים האלה, והן עדיין זועקות לעברי.

עכשיו חיכו אליי הפנים האלה, פניו של איש נחמד, רגוע, שהחזיק בידו כוסי-משקה ושאל: «אתה זוכר אותי?»

פאשיסטי כל העולם — התאחדו!

יש רק אינטרנציונל אמיתי אחד בעולם — וזהו האינטרנציונל הפאשיסטי.

לכאורה זה פאראדוקס, שהרי עיקר-העיקרים של כל פאשיזם הוא הטענה שהעם שלו הוא עם נבחר, עס'ארונים, גזע עליון, וכל

עוד תיקווה אחת התבררה. תמיד אמרתי לעצמי: הדתיים ינצחו בכל הקרבות, כי מולם עומד ציבור רופס, חלשלוש, סובלני, בעל מצפון רע. הציבור החילוני לא יילחם לעולם, גם לא על זכויותיו המקודשות ביותר.

אבל יש ציבור אחד בארץ, שיעלה על הבאריקדות אם יפגעו בקודש-הקדשים שלו.

זה לא ציבור שוחרי הבשר הלבן, אדם לא הולך למות למען סטייק מדיום-רייר.

זה לא ציבור המתרחצים בשבת, כמו מארי אנטואנט. הוא אומר לעצמו: «אם אין אוטובוס, ניסע כטקסי-שרות!»

זה לא ציבור צופי-הקולנוע בלילות-שבת, הם יקנו מכשירי וידאו.

זה גם לא ציבור פסולי-החיות, כהגרושה, הממורים למיניהם, ממזר ימצא תמיד פיתרון, שהרי על כן הוא ממזר.

מכסיקו, קפריסין, משהו. לא כן חובבי-הכדורגל.

חובבי-הכדורגל — הם יילחמו! אם מישו ינסה לפגוע במישחק-הכדורגל בשבת אחרי-הצהריים, הם ירוצו באמוקו: הם מוכנים לקלל את השופטים הבזיונות, לשלוף סכינים מול פני אוהדי הקבוצה היריבה, להשתולל בחיות-טרף ברגע של מפלה, לשפוף דם בבריסל, אוי למי שינסה לקחת מהם את המישחק בשבת!

והרי אוהרי-הכדורגל הם יורשי מסורת עתיקה, הם המתייוונים של ימינו, פשוטו כמשמעו. כל פולחן הכדורגל בא מיוון העתיקה, בית-המיקדש של הכדורגל הוא האיצטדיון — צורה עברית של המילה היוונית סטאדיון (מסלול של כ-200 מטרים, למירוץ רגלי או למירוץ-מרכבות, ומכאן כל מיגרש-ספורט).

המקבים עברו את הארץ לאורכה ולרוחבה והרגו את חובבי-האיצטדיון, שוחרי ההתעמלות הגימנאסטיקוס (גומנס — עירום), ושאר מעריצי הספורט היווני, זאת היתה מלחמת-יד מובהקת.

לכן ידענו כי במקום או במאחר תצטרך להתרחש ההתנגשות המכרעת: דתיים נגד חובבי-כדורגל, פיאות מול שרירים, שוחרי-שבת מול שוחרי-מישחק. זה יהיה הקרב האחרון, ובו ינחלו הדתיים את מפתח-המכרעת.

אך הנה זה בא ברמת-גן — ושם דבר, המיפלת רבתי הראשים, הצורחת «מניאקיס!», התוקעת בחצוצרות והמנופפת דגלים, עומדת מול המאלף הדתי ומקפלת את הזנב. ח"כ אברם שפירא מבטיח להם כסף, כבוד גלוי, ושוחרי-הכדורגל יושבים על אזהורים כמו אריות בקירקס (המצאה רומאית, לא יוונית). איש אינו צועק: «השופט בזיונה!»

זהו, אכרה התיקווה האחרונה.

פרצוף מתוך תמונה

לפני כמה ימים ניגש אליי איש ושאל אותי שאלה המפחידה אותי מכל: «אתה זוכר אותי?»

הבטתי בו. האיש היה בגיל העמידה, ואשתו עמדה לידו. זוג תלאי-כבי מבוטס ומכובד.

התעמקתי בפנים. הם הזכירו לי משהו, משהו רחוק ומעורפל. «אה... לא בדיוק...» גימגמתי.

«אתן לך סימן? התנדב האיש, «לטרון?» ואו, פיתאים, התקשרו הפנים למקום ולזמן. ליתר דיוק: לתמונה.

הפנים האלה מופיעים בתצלום מלפני 37 שנים. ראיתי אותם הרבה פעמים מאז, בכל פעם שנתקלתי בתצלום הזה. אבל בתצלום הם קפא בגיל 18. האיש שפנה אליי היה כבן 55.

כראשית מאי 1948 צורפה פלוגתי זמנית לגדוד 51, לצורך מיבצע אשר נועד להכביד את הכביש לירושלים, שנחסם בלטרון

על-ידי כוחות פאווי אליקאוקג'י. בראש המיבצע עמד יובל נאמן (כן, אותו יובל נאמן).

עם רדת הלילה הגענו בשלום עד לטרון, והתכוננו לקרב עם שחר למחרת היום. המחלקה שלי שוגרה על-ידי יובל לגיבעה סמוכה, כדי לאבטח את האגף המיורח.

בבוקר התפתח הקרב. נראה כי כישוריו של יובל נאמן כמצביא לא עמדו לו, כי הקרב הפך כמהרה לשחיטה. לכוח הפלסטיני היו תותחים, הראשונים שנתקלנו בהם במלחמה. הם גרמו לתבהלה (פאניקה) אצל כוחותינו, והם התחילו לברוח. היתה זאת מנוסה פרועה ובלתי-רציונלית. האנשים רצו אחורה, אל תוך השטח המופגז.

כמאה איש נהרגו תוך שעה לנגד עינינו.

לנגד עינינו — כי אנחנו היינו כבחינת צופים מן הצד במחזה. הגיבעה שלנו היתה מכוסה בצימחיה גבוהה, והאויב לא גילה אותנו כלל.

לא יכולנו לעשות דבר, שכבנו וצפינו במתרחש.

לבסוף הגיע אלינו אחד ממפקדינו ונתן לנו פקודה לסגת. היינו האחרונים בשטח, והאויב התחיל להתקדם. שהדה היה ריק —

התמונה שצילמתי בקרב על לטרון